

ASEAN Conference on Civil Service Matters (ACCSM)

การประชุม ก.พ. อาเซียน

ดร.มาฆะ ภูจินดา¹

องค์ความรู้การประชุม ก.พ. อาเซียน

1. ที่มาของการประชุม ก.พ. อาเซียน คืออะไร
2. ทำไมต้องมีการจัดการประชุม ก.พ. อาเซียน
3. การจัดการประชุม ก.พ. อาเซียนมีมาแล้วกี่ครั้ง และสำนักงาน ก.พ. เป็นเจ้าภาพมาแล้วกี่ครั้ง
4. รูปแบบและการจัดการประชุม ก.พ. อาเซียน
5. ศูนย์ข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้าน ASEAN Resource Centre
6. การดำเนินการของสำนักงาน ก.พ. เกี่ยวกับการเป็นศูนย์ข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้าน Leadership Development
7. อาเซียน + 3 กับการประชุม ก.พ. อาเซียน
8. ข้อตกลงที่ว่า “Luang Prabang Joint Declaration” มีความสำคัญอย่างไร มีอะไรเป็นจุดเน้น
9. ในการประชุม ก.พ. อาเซียนในครั้งที่ 17 นี้ที่ประเทศพม่าเป็นเจ้าภาพจะมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง
10. จะพัฒนาระบบราชการผ่านการประชุม ก.พ. อาเซียนอย่างไร

¹ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ สำนักงาน ก.พ.

1. ที่มาของการประชุม ก.พ. อาเซียน คืออะไร

การประชุม ก.พ. อาเซียน หรือที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า ASEAN Conference on Civil Service Matters ซึ่งย่อว่า ACCSM เป็นการประชุมที่สำคัญที่สุดในภาคราชการของประเทศสมาชิกอาเซียนโดยสำนักงาน ก.พ. ของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นส่วนราชการหลักในการเข้าร่วมประชุมสำหรับ ASEAN Conference on Civil Service Matters นั้น หากแปลเป็นภาษาไทย หมายถึง “การประชุมกิจการพลเรือนอาเซียน”

สำหรับการประชุม ก.พ. อาเซียนถือเป็นเวทีที่สำคัญสำหรับสำนักงาน ก.พ. ของแต่ละประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นเวทีที่เป็นโอกาสให้เกิดการสร้างความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในขอบเขตของภาคราชการ เช่น ความร่วมมือในการพัฒนาระบบราชการ ความร่วมมือในการพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ และความร่วมมือในการบริหารจัดการภาครัฐระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

การประชุม ก.พ. อาเซียนเกิดขึ้นมาร่วม 32 ปีแล้ว โดยเกิดขึ้นครั้งแรกในเดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2524 ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งในการประชุมครั้งนั้นเราใช้ชื่อว่า “ASEAN Conference on Reforms in the Civil Service” หรือเรียกสั้น ๆ ว่า ACRCs โดยมีประเทศสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย 5 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และประเทศไทย สำหรับสาเหตุที่มีประเทศเข้าร่วมประชุมเพียง 5 ประเทศนั้น เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนที่เหลืออีก 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศบรูไน ประเทศกัมพูชา ประเทศลาว ประเทศพม่า และประเทศเวียดนาม ยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นประเทศสมาชิกอาเซียน จึงไม่ได้เข้าร่วมประชุม ก.พ. อาเซียนในครั้งนั้น ในการประชุมครั้งดังกล่าว ก็มีข้อตกลงร่วมกันในการสร้างความสัมพันธ์และการให้ความร่วมมือกันในการสนับสนุนกิจการภาคราชการของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน รวมไปถึง การปรับปรุงระบบราชการให้มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน โดยประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีการตกลงกันที่จะสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ก.พ. อาเซียน ซึ่งปัจจุบันนี้ การประชุม ก.พ. อาเซียนก็เป็นครั้งที่ 17 แล้ว

2. ทำไมต้องมีจัดการประชุม ก.พ. อาเซียน

การจัดการประชุม ก.พ. อาเซียนถือเป็นการประชุมหลักของภาคราชการในอาเซียน โดยมีความสำคัญ 2 ประเด็น ได้แก่

1. การประชุมดังกล่าวเป็นการสานต่อความร่วมมือในการช่วยเหลือและพัฒนาระบบราชการและการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลภาครัฐ สำหรับการตกลงทำความเข้าใจในประเด็นการบริหารภาคราชการที่สำคัญ ๆ สามารถสื่อสารผ่านเวทีนี้ได้ ข้อตกลงที่เกิดขึ้นมีผลในทางปฏิบัติ ยกตัวอย่างเช่น การส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมในประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความทันสมัยในระบบราชการ หรือ การจัดการฝึกอบรมของสำนักงาน ก.พ. แก่ประเทศที่มีพัฒนาการของระบบราชการด้อยกว่าเรา เป็นต้น

นอกจากการแบ่งปันประสบการณ์ในการบริหารราชการภาครัฐของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนแล้ว ยังเป็นการติดตามและทบทวนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ทำไว้ร่วมกันด้วย

ดังนั้น การประชุม ก.พ. อาเซียนจึงเป็นเวทีที่สามารถแลกเปลี่ยนหรือเสนอประสบการณ์ทางวิชาการเกี่ยวกับระบบการบริหารภาครัฐ รวมทั้งเป็นเวทีที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะทำความตกลงกันในการร่วมมือด้านเทคนิคหรือการขอรับการสนับสนุนด้านเทคนิคในการบริหารจัดการภาครัฐได้

2. การประชุม ก.พ. อาเซียนเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นกลไกหนึ่งของพิมพ์เขียว (Blueprint) ในแผนการจัดตั้งเสาต้นสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community) ในเรื่องการพัฒนามนุษย์ (Human Development) โดยมีการกำหนดกิจกรรม Building Civil Service Capability หรือการส่งเสริมประสิทธิภาพราชการพลเรือน ซึ่งอาศัยกลไกของการประชุม ก.พ. อาเซียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพกิจการภาครัฐ นั่นเอง

3. การจัดการประชุม ก.พ. อาเซียนมีมาแล้วกี่ครั้ง และสำนักงาน ก.พ. เป็นเจ้าภาพมาแล้วกี่ครั้ง

การประชุม ก.พ. อาเซียนเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 2524 จนถึงปัจจุบันมีการประชุมรวมแล้วทั้งหมด 17 ครั้ง โดยใน 17 ครั้ง ประเทศไทยเคยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ก.พ. อาเซียนมาแล้วรวม 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 เมื่อเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2528 ในครั้งนั้นจัดภายใต้ชื่อเรื่อง (Theme) ว่า “Trends in Civil Service Reform in ASEAN Countries” และครั้งที่ 2 จัดขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2542 ภายใต้ชื่อเรื่อง “Good Governance: A Challenge for Economic Revitalization and Democracy Development”

4. รูปแบบและการจัดการประชุม ก.พ. อาเซียน

ถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของการประชุม ก.พ. อาเซียนในเรื่องรูปแบบการประชุม ก.พ. อาเซียน โดยมีรูปแบบ ดังนี้

1. การจัดการประชุมจะเป็นลักษณะหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเรียงตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ เช่น เมื่อครั้งที่ 16 ปี พ.ศ. 2554-2555 ประเทศเจ้าภาพจัดการประชุม ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย ในปีซึ่งเป็นครั้งที่ 17 พ.ศ. 2556 -2557 ประเทศเจ้าภาพจัดการประชุม ได้แก่ ประเทศพม่า และครั้งต่อไปซึ่งเป็นครั้งที่ 18 พ.ศ. 2558-2559 ประเทศเจ้าภาพจัดการประชุม ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย

2. การประชุมใน 1 ครั้ง จะใช้ระยะเวลา 2 ปี โดยใน 2 ปีจะมีการประชุม 3 ครั้ง ตั้งแต่ระดับเจ้าหน้าที่ ระดับบริหาร และระดับเลขาธิการ ก.พ. ของแต่ละประเทศ การประชุมจะแยกเป็น

- การประชุมเพื่อเตรียมการ เรียกว่า Preparatory Meeting จะจัดในช่วงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ปีแรกของการประชุมครั้งนั้น

- การประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส เรียกว่า Senior Official Meeting จะจัดในช่วงประมาณเดือน กันยายน ปีแรกของการประชุมครั้งนั้น

- การประชุมระดับเลขาธิการ ก.พ. เรียกว่า Head of Civil Service Meeting จะจัดในช่วงประมาณเดือนตุลาคม ปีที่สองของการประชุมครั้งนั้น

ทั้งนี้ ช่วงเดือนที่จัดอาจขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความพร้อมของประเทศเจ้าภาพจัดการประชุม

3. ในการประชุมประเทศเจ้าภาพจัดการประชุม จะต้องมียุทธศาสตร์หรือ Theme หลักในการประชุมเพื่อเป็นการเน้นถึงแนวโน้มระบบราชการ เช่น ในปีนี้ประเทศพม่าเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมก็ใช้หัวข้อในการประชุมเรื่อง “Promotion of Good Governance: Toward Fulfilling People’s Aspiration” นอกจากหัวข้อแล้ว ยังต้องมีประเด็นบังคับที่สำคัญที่จะต้องประชุม 5 หัวข้อ ได้แก่

(1) ความคืบหน้าของการดำเนินการตาม ACCSM Work Plan 2009-2015 คือการรายงานการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการร่วมกันในการส่งเสริมประสิทธิภาพราชการพลเรือนของประเทศสมาชิกอาเซียน

(2) การชี้แจงการดำเนินการของ ASEAN Resource Centre ของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน

(3) การเสนอหัวข้อและเค้าโครง Country Paper และ Technical Paper ซึ่งผลงานวิชาการดังกล่าว ถือเป็นหลักปฏิบัติที่จะต้องสอดคล้องกับหัวข้อการประชุมของประเทศสมาชิกอาเซียน

(4) การให้ข่าวสารของผู้แทนจากสำนักเลขาธิการอาเซียนในเสาสังคมและวัฒนธรรม

5. ศูนย์ข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้าน ASEAN Resource Centre

จากการประชุม ก.พ. อาเซียนครั้งที่ 8 เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2538 ซึ่งประเทศฟิลิปปินส์ เป็นเจ้าภาพ ที่ประชุมเห็นชอบให้ประเทศสมาชิกอาเซียนจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้าน หรือที่เรียกว่า ASEAN Resource Centre: ARC เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการหรือประสบการณ์ด้านการบริหารภาคราชการที่เป็นแบบอย่างที่ดีของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งประเทศไทยได้รับมอบหมายให้เป็นศูนย์ข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้าน Leadership Development

6. การดำเนินการของสำนักงาน ก.พ. เกี่ยวกับการเป็นศูนย์ข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้าน Leadership Development

สำนักงาน ก.พ. ได้ดำเนินการจัดหลักสูตรฝึกอบรมในด้าน Leadership Development แก่ข้าราชการจากประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้งบประมาณของสำนักงาน ก.พ. เอง เช่นเมื่อหลายปีติดต่อกันที่ผ่านมาสำนักงาน ก.พ. ได้จัดหลักสูตร Singapore-Thailand Leadership Development เป็นลักษณะ Sandwich program ร่วมกับประเทศสิงคโปร์ และเมื่อปีที่ผ่านมาสำนักงาน ก.พ. ได้เริ่มจัดโครงการ ASEAN New Wave Leadership Development ให้กับข้าราชการผู้นำคลื่นลูกใหม่ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนซึ่งก็ได้รับการตอบรับกลับมาเป็นอย่างดี จึงอาจสรุปได้ว่าในทุก ๆ ปี สำนักงาน ก.พ. จะสร้างผู้นำอาเซียนที่สามารถเผชิญกับความท้าทายในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมาก

7. อาเซียน + 3 กัับการประชุม ก.พ. อาเซียน

การประชุม ก.พ. อาเซียนมีความสัมพันธ์กับอาเซียน + 3 อย่างแน่นอน เราเรียกว่า ACCSM + 3 ได้แก่กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ รวมกับประเทศ จีน ญี่ปุ่นและเกาหลี โดยการประชุม ก.พ. อาเซียน + 3 เกิดจากแนวความคิดที่ต้องการสร้างความสัมพันธ์และการสนับสนุนด้านเทคนิคในด้านการบริหารภาคราชการจากประเทศ จีน ญี่ปุ่นและเกาหลี โดยแนวคิดดังกล่าวเริ่มต้นเมื่อการประชุมก.พ. อาเซียน ครั้งที่ 15 เดือนกันยายน พ.ศ. 2552 ที่เมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาว โดยกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้เชิญผู้แทนจากประเทศ + 3 (จีน ญี่ปุ่นและเกาหลี) เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวคิดในการบริหารภาคราชการ และต่อมาเมื่อการประชุมระดับ Head of Civil Service เมื่อปี พ.ศ. 2553 ที่ประเทศลาวเป็นเจ้าภาพ ก็ได้เกิดข้อตกลงร่วมกันให้มีการประชุม ก.พ. อาเซียน + 3 ข้อตกลงที่วันนี้เรียกว่า “Luang Prabang Joint Declaration”

8. ข้อตกลงที่ว่า “Luang Prabang Joint Declaration” มีความสำคัญอย่างไร มีอะไรเป็นจุดเน้น

ข้อตกลงเรื่อง “Luang Prabang Joint Declaration” มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิคหรืออาจจะเป็นงบประมาณจากกลุ่มประเทศ + 3 ให้กับประเทศสมาชิกอาเซียนใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ (1) ด้าน E-Government (2) ด้าน Public Service และ (3) ด้าน HRM/HRD โดยให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเสนอโครงการนำร่อง (Pilot Project) ที่จะขอรับการสนับสนุนแก่กลุ่มประเทศ + 3 โดยสำนักงาน ก.พ. ได้รับมอบหมายและการสนับสนุนด้าน E-Government ในโครงการ “Forum on Effectiveness public service web” ซึ่งเป็นโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเว็บไซต์ให้สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างสมบูรณ์แบบ โดยโครงการดังกล่าวได้จัดไปแล้วเมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา มีผู้เข้าร่วมประชุมจากประเทศสมาชิกอาเซียนรวมทั้งประเทศ + 3 ซึ่งผลการดำเนินการโครงการดังกล่าว ทำให้ได้เห็นพัฒนาการของการจัดระบบ E-Government ของประเทศสมาชิกอาเซียนและกลุ่มประเทศ + 3 ซึ่งเราสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบ E-Government ในภาครัฐไทยต่อไปได้

9. ในการประชุม ก.พ. อาเซียนในครั้งที่ 17 นี้ที่ประเทศพม่าเป็นเจ้าภาพจะมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง

สำนักงาน ก.พ. ได้เข้าร่วมประชุม ก.พ. อาเซียนในครั้งนี้อยู่ในระดับ Preparatory Meeting เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา โดยได้มีการรายงานประเด็นสำคัญหลายประเด็นได้แก่การดำเนินการตาม ACCSM Work Plan 2009-2015 ใน 3 โครงการได้แก่ (1) Workshop on Training the Trainers (2) Workshop on Presentation skill และ (3) ASEAN New Wave Leadership นอกจากนี้ ยังได้รายงานในส่วนของ ASEAN Resource Centre ในด้าน Leadership Development รวมถึงการเสนอหัวข้อและเค้าโครง country paper เรื่อง “Enhancing the efficiency of Public Service: The Experiences of Civil Service Aging Era” และ technical paper เรื่อง “Transforming Technical tools to cope with uncertainty of civil service manpower scale” ซึ่งการเสนอผลงานวิชาการทั้ง 2 เรื่อง จะได้เสนอในการประชุมระดับ Senior Official Meeting ที่เมืองย่างกุ้ง ประเทศพม่าในเดือนกันยายนนี้

10. จะพัฒนาระบบราชการผ่านการประชุม ก.พ. อาเซียนอย่างไร

ท่านเลขาธิการ ก.พ. ได้ให้นโยบายและเน้นย้ำให้ผู้แทนการประชุมเสนอประเด็นสำคัญเพื่อขอรับความเห็นชอบในการประชุม ก.พ. อาเซียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับระบบราชการในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น เรื่องการมีนักวิเทศสัมพันธ์ โดยการจ้างเป็นพนักงานราชการ ปฏิบัติงานตามตะเข็บชายแดน การใช้เวทีการประชุม ก.พ. อาเซียนเป็นเวทีย่อยในการประชุมกลุ่มเล็กหรือที่เรียกว่า Technical Working Group สำหรับประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับไทย รวมทั้งการเสนอเรื่องระบบราชการแบบ ASEAN/National Single Window เพื่อให้การบริการภาครัฐสามารถให้บริการในเว็บไซต์เดียวกันได้ ซึ่งที่ผ่านมาจะเป็นการพัฒนากระบวนการผ่านช่องทางในเวทีของการประชุม ก.พ. อาเซียนได้เป็นอย่างดี
